

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної роботи
доц. Антон ПАНІЧЕЙМОНОВ

2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Географія релігій і культур

рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
галузь знань	24 Сфера обслуговування»
спеціальність	242 «Туризм»
освітня програма	«Туризм»
спеціалізація	
вид дисципліни	за вибором
факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	

2021 / 2022 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

“24” серпня 2021 року, протокол № 1

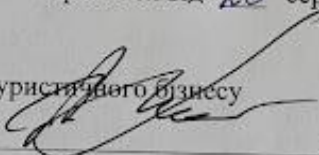
РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

канд. екон. наук, доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства Ірина ПАНОВА

Програму схвалено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Протокол від “26” серпня 2021 року № 1

Завідувач кафедри туристичного бізнесу
та країнознавства

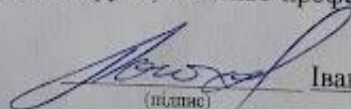

Анатолій ПАРФІНЕНКО

(підпис)

Програму погоджено з гарантом (керівником проектної групи)
освітньо-професійної програми «ТУРИЗМ»

Гарант (керівник проектної групи) освітньо-професійної програми «ТУРИЗМ»

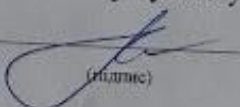
Іван ПОСОХОВ

(підпис)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від “26” серпня 2021 року № 1

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

(підпис)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Географія релігій і культур» складена відповідно до освітньо-професійної програми

«Туризм»

підготовки бакалавра

за спеціальністю 242 «Туризм».

1.Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичних основ релігійної карти світу та набуття практичних навичок щодо прогнозування перспектив її зміни.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є теоретична та практична підготовка здобувачів вищої освіти спеціальності «Туризм» з питань:

- проблем та особливостей релігій, культури й цивілізацій;
- основних напрямків досліджень географії релігії, географії культури, георелігійних та геокультурних ідей;
- практичного аналізу георелігійних та геокультурних особливостей, зокрема етнокультурних, сакральних, історико-культурних;
- розробки продуктової політики, виходячи з особливостей та специфіки релігій і культур регіонів;
- розробки ефективної комунікаційної політики туристичних підприємств і організацій під час релігійних турів.

- формування наступних загальних компетентностей:

ФК5 - Здатність визначати територіальну організацію та оцінювати ресурсний потенціал країн, регіонів щодо стану та перспектив розвитку видового (спеціалізованого) туризму.

ФК9 - Здатність розробляти різні види турів з урахуванням потреб цільових груп споживачів туристичних послуг.

ФК10 - Здатність розробляти різноманітні програми туристичного обслуговування.

1.3. Кількість кредитів

3 кредити

1.4. Загальна кількість годин

90 год.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	4-й
Семестр	
8-й	8-й
Лекції	
18 год.	8 год. (2 ауд., 6 дист.)
Практичні, семінарські заняття	
18 год.	
Лабораторні заняття	
-	
Самостійна робота	
54 год.	82 год.
Індивідуальні завдання	
-	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти мають досягти наступних результатів:

ПРН20 - Знання технології обов'язкового страхування туристів на підставі нормативно-правової бази з питань страхування та особливостей страхування майна і життя в Україні та за кордоном.

ПРН24 - Знання методики підготовки та проведення екскурсії.

ПРН25 - Знання вимог до екскурсовода.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Визначення релігійного туризму.

Паломництво як форма релігійного туризму.

Релігієзнавство як галузь гуманітарного знання. Е.Тейлор – родоначальник релігієзнавства. Предмет, об'єкт і структура релігієзнавства. Теоретичне та історичне релігієзнавство. Філософія релігії. Соціологія релігії. Психологія релігії. Лінгвістичне релігієзнавство. Методологічні принципи релігієзнавства. Методи дослідження в релігієзнавстві. Релігієзнавство і теологія. Релігієзнавство та атеїзм. Практичний сенс релігієзнавства.

Історичні підходи до визначення релігії. Етимологія терміну «релігія». Богословське та світське визначення релігії. Концепції релігії. Теорії походження релігії. Природа релігії. Віра у надприродне – головна ознака будь-якої релігії. Особливості віри у надприродне. Структура релігії. Релігійна свідомість та її рівні. Релігійні уявлення. Релігійні почуття. Культова та позакультова релігійна діяльність. Релігійний культ. Релігійні організації: церква, секта, деномінація, харизматичний культ. Функції релігійних організацій. Релігія в життєдіяльності особи та суспільства. Функції релігії.

Тема 2. Історія розвитку географічно-релігійних досліджень

Походження релігії: богословське та наукове пояснення. Класифікація релігій. Політеїзм. Монотеїзм. Загальна характеристика релігій світу. Ранні форми релігії (родоплемінні): тотемізм, фетишизм, магія, анімізм, аніматизм, анімалізм, шаманство, культ предків. Особливості національних релігій. Ранні національні релігії (етнічні релігії). Пізні національні релігії (етнодержавні релігії). Світові релігії. Нетрадиційні релігії, нові релігійні рухи. Загальна характеристика релігійних систем стародавніх систем вірувань. Релігії Месопотамії, Стародавнього Єгипту, Греції та Риму. Вірування давніх кельтів та германців.

Тема 3. Національні релігії сучасності.

Особливості становлення та характерні риси етнодержавних релігій. Релігії Давньої Індії. Головні особливості розвитку та релігійної системи індуїзму. Віровчення та культ індуїзму. Напрямки індуїзму. Особливості джайнізму. Сикхізм – впливова релігійна течія сучасної Індії. Конфуціанство та даосизм – національні релігії Китаю. Філософсько-етичні та релігійні засади конфуціанства. Особливості культу в даосизмі. Синтоїзм – національна релігія японців. Культова система синтоїзму. Іудаїзм – класична форма монотеїстичної, національної релігії. Історичні умови виникнення та розвитку іудаїзму. Талмуд – священна книга іудаїзму. Філософські і моральні принципи іудаїзму. Іудейські обряди та свята. Напрями та течії в іудаїзмі.

Тема 4. Історія та сучасний стан релігій в Україні.

Дохристиянські вірування українського народу. Головні дохристиянські боги. Початок християнства на українських землях. Хрещення України – Русі. Головні етапи розвитку християнства в Україні. Зв'язок релігійного і національного в етноісторичному розвитку України. Поліконфесійний склад населення України. Особливості православ'я в суверенній Україні. Українська православна церква (УПЦМП), Українська православна церква Київського патріархату (УПЦКП), Українська автокефальна православна церква (УАПЦ), Українська греко-католицька церква (УГКЦ), Римо-католицька церква. Протестантські релігійні об'єднання та громади. Географічна мережа віруючого населення України. Неорелігії в Україні. Релігія в українській діаспорі.

Тема 5. Проблеми релігійного розвитку людства на сучасному етапі

Духовне життя людини в умовах глобалізації. Поняття «неорелігії», «нетрадиційні релігії», «неоязичництво», «синтетичні релігії», «комерційні культи». Сучасні форми окультизму. Орієнталістські рухи (теософія, вчення Рерихів, рух ХареКришна). Релігійні системи та секти деструктивної спрямованості (церква Сайєнтології, Свідки Єгови, Церква Муна, «Біле братство», «Богородичний центр»). Псевдобіблійні (псевдоєвангельські) секти (неоп'ятидесятники, Свідки Єгови, мормони). Рух «Нова ера» («Ньюейдж»), «Нове покоління».

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
Тема 1. Визначення релігійного туризму. Паломництво як форма релігійного туризму.	18	2	4			10	18	1				17
Тема 2. Історія розвитку географічно-релігійних досліджень	18	2	2			14	18	1				17
Тема 3. Національні релігії сучасності.	18	4	4			10	18	2				16
Тема 4. Історія та сучасний стан релігій в Україні.	18	4	4			10	18	2				16
Тема 5. Проблеми релігійного розвитку людства на сучасному етапі	18	4	4			10	18	2				15
Усього годин	90	18	18			54	90	8				82

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Визначення релігійного туризму. Паломництво як форма релігійного туризму. 1.Відмінність релігійного туризму від інших видів туризму. 2.Паломництво як форма релігійного туризму. 3.Визначення релігійного туризму, його місце в системі туристичної діяльності. 4.Паломницький туризм. 5.Екскурсійний туризм релігійної тематики. 6.Вивчення теоретичних питань,пошук та огляд наукови хпублікацій.	4
2	Історія розвитку географічно-релігійних досліджень. 1.Класифікація релігій. 2.Світові, національні та язичницькі релігії. 3.Розуміння феномену релігіївченими і богословами. 4.Підставирелігії. 5.Структура релігії. 6.Функціїрелігії в суспільстві. 7.Типологіясучаснихрелігій. 8.Проаналізуйте і дайте порівняльну характеристику міжнароднимправовим нормам, щорегламентують право людини на свободу совісті і релігійний туризм.	2

3	Національні релігії сучасності. 1.Паломницькітрадиції в християнстві, Єрусалим та йогосвятині Свята Земля і Єрусалим - основнімісцяпаломництвахристиян. 2.Аналіз фомування карти державиІзраїль і значення Святих місць християнства, традиційних маршрутів паломників.	4
4	Історія та сучасний стан релігій в Україні. 1.Паломництво в Середньовічній Європі і в сучасному католицькому світі. 2.Культові пам'ятки Західної Європи. 3. Середньовічні храми Романського стилю, в яких зупинялися палігрими. 4.Основних маршрути, за якими рухалися католицькі паломники. 5.Православ'я: прихильники, територія і туристична інфраструктура. 6. Історія поширення в Україні протестантизму, ісламу, буддизму, іудаїзму.	4
5	Проблеми релігійного розвитку людства на сучасному етапі 1.Історія паломництва на Русі. 2.Православне паломництво. 3. Православні центри, монастирі та храми в країнах далекого зарубіжжя. 4. Православні обряди і таїнства. бізнес	4
6	Разом	18

5.Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Вид : позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою: «Визначення релігійного туризму. Паломництво як форма релігійного туризму» Вивчити самостійно та підготувати короткі доповіді за наступними питаннями: 1. Релігієзнавство як галузь гуманітарного знання. 2. Е.Тейлор – родоначальник релігієзнавства. 3. Предмет, об'єкт і структура релігієзнавства. 4. Теоретичне та історичне релігієзнавство. Філософія релігії. Соціологія релігії. Психологія релігії. 5. Лінгвістичне релігієзнавство. 6. Методологічні принципи релігієзнавства. Методи дослідження в релігієзнавстві. 7. Релігієзнавство і теологія. 8. Релігієзнавство та атеїзм	10	17
2	Вид : позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою: «Історія розвитку географічно-релігійних досліджень.» Вивчити самостійно та підготувати короткі доповіді за	14	17

	наступними питаннями: 1. Релігієзнавство як наука і навчальна дисципліна. Структура сучасного релігієзнавства. 2. Теорії походження релігії. 3. Релігія як сфера духовної культури, її елементи і структура. Особливості релігійної свідомості. 4. Функції релігії та її роль в житті суспільства		
3	Вид : позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою: «Національні релігії сучасності.» Вивчити самостійно та підготувати короткі доповіді за наступними питаннями: 1. Історичні підходи до визначення релігії. Етимологія терміну «релігія». 2. Богословське та світське визначення релігії. 3. Концепції релігії. Теорії походження релігії. 4. Природа релігії. Віра у надприродне – головна ознака будь-якої релігії. 5. Особливості віри у надприродне. 6. Структура релігії. Релігійна свідомість та її рівні. Релігійні уявлення. Релігійні почуття. 7. Релігійний культ. Релігійні організації: церква, секта, деномінація, харизматичний культ. 8. Функції релігійних організацій. Релігія в життєдіяльності особи та суспільства. Функції релігії.	10	16
4	Вид : позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою: «Історія та сучасний стан релігій в Україні.» Вивчити самостійно та підготувати короткі доповіді за наступними питаннями: 1. Дохристиянські вірування українського народу. Головні дохристиянські боги. 2. Початок християнства на українських землях. Хрещення України – Русі. 3. Головні етапи розвитку християнства в Україні. Зв'язок релігійного і національного в етноісторичному розвитку України. 4. Поліконфесійний склад населення України. Особливості православ'я в суверенній Україні. Українська православна церква (УПЦМП), Українська православна церква Київського патріархату (УПЦКП), Українська автокефальна православна церква (УАПЦ), Українська грекокатолицька церква (УГКЦ), Римо-католицька церква. 5. Протестантські релігійні об'єднання та громади. 6. Географічна мережа віруючого населення України.	10	16

	7. Неорелігії в Україні. Релігія в українській діаспорі.		
5	Вид : позааудиторна Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу за темою: Проблеми релігійного розвитку людства на сучасному етапі» Вивчити самостійно та підготувати короткі доповіді за наступними питаннями: 1. Духовне життя людини в умовах глобалізації. 2. Поняття «неорелігії», «нетрадиційні релігії», «неоязичництво», «синтетичні релігії», «комерційні культи». Сучасні форми окультизму. 3. Орієнталістські рухи (теософія, вчення Рерихів, рух ХареКришна). 4. Релігійні системи та секти деструктивної спрямованості (церква Сайєнтології, Свідки Єгови, Церква Муна, «Біле братство», «Богородичний центр»). 5. севдобіблійні (псевдоевангельські) секти (неоп'ятидесятники, Свідки Єгови, мормони). Рух «Нова ера» («Ньюейдж»), «Нове покоління».	10	15
6	Разом	54	82

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання в межах дисципліни «Географія релігій і культур» навчальним планом не передбачене.

7. Методи навчання

У навчальному процесі використовуються: лекції, практичні та індивідуальні заняття, групова робота, бесіди, ділові ігри, тестування, проведення дискусій з обговорення різноманітних ділових ситуацій, розв'язання аналітичних задач, робота з літературою, реферування, самостійна робота, індивідуальні заняття, консультації.

8. Методи контролю

Система оцінювання знань, вмінь та навичок студентів передбачає виставлення оцінок за усіма формами проведення занять.

Перевірка та оцінювання знань студентів може проводитися у наступних формах:

- оцінювання роботи студентів під час практичних занять;
- оцінка за індивідуальну роботу студентів;
- проведення проміжного контролю;
- проведення підсумкового контролю.

Проміжний контроль знань студентів здійснюється шляхом проведення тестування з основних навчальних елементів змістовних тем. Сума балів, які студент денної форми навчання може набрати під час вивчення тем дорівнює 60.

Підсумковий контроль здійснюється у форму заліку. До заліку допускаються студенти, які мають достатню кількість балів з поточного

контролю. Час виконання заліку – до 80 хвилин.

Підсумковий контроль 40 балів, в т. ч:

2 теоретичних питання – 20 б (2х10);

визначення понять з дисципліни (закриті тести) – 20 б (2х10).

За бажанням студент має можливість обрати тестову форму залікового білета (білет містить 20 тестових завдань, студент одержує 2 бали за кожну вірну відповідь)

УВАГА! У разі використання заборонених джерел під час заліку студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

У разі настання / подовження дії **обставин непоборної сили** (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної та заочної форм навчання надається можливість скласти **залік в тестовій формі** (білет містить 20 тестових завдань, здобувач одержує 2 бали за кожну вірну відповідь) **дистанційно на платформі Classroom** в дистанційному курсі «Географія релігій і культур», режим доступу: <https://classroom.google.com/u/2/c/MzE5ODk4MzQ0MTQ1>

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума контрольних оцінок та балів, отриманих за результатами поточного та підсумкового семестрового контролю. Загальна сума балів підсумкового семестрового контролю складає 100.

Критерії поточного оцінювання знань студентів

Усний виступ, виконання письмового завдання	Критерії оцінювання
2	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.
1,5	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.
1	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
0,5	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Доповнення виступу:

2 бали – отримують студенти, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, надали власні аргументи щодо основних положень даної теми.

1 бал отримують студенти, які виклали матеріал з обговорюваної теми, що доповнює зміст виступу, поглиблює знання з цієї теми та висловили власну думку.

Суттєві запитання до доповідачів:

2 бали отримують студенти, які своїм запитанням до виступаючого суттєво і конструктивно можуть доповнити хід обговорення теми.

1 бал отримують студенти, які у своєму запитанні до виступаючого вимагають додаткової інформації з ключових проблем теми, що розглядається.

Ведення опорного конспекту лекції:

Опорний конспект лекції (ОКЛ) – вид навчально-методичного посібника, в якому у стисло і системно викладено основний теоретичний матеріал у формі основних понять і положень, що структурно й логічно пов'язані між собою. Дані поняття та положення є лише опорними сигналами, вони вимагають пояснень і визначень, що мають записати студенти під час лекції. Його ведення сприяє системному і глибокому засвоєнню навчального матеріалу, дозволяє простежити структурні зв'язки між різними поняттями, положеннями, концепціями, проблемами, теоріями тощо.

Кожен студент повинен мати ОКЛ на лекціях і вести в ньому записи власноруч. Під час аудиторної роботи з ОКЛ студенти записують основні тези лекції та пояснення викладача у визначеному в конспекті полі. Під час самостійної роботи рекомендується доповнити записи лекції та завершити виконання завдань, що були зазначені в Робочій програмі та ОКЛ.

2 бали нараховуються студентам, які в повному обсязі самостійно і творчо опрацювали всі питання лекції і вільно володіють її змістом.

1 бал нараховується студентам, які опрацювали лише окремі питання лекції і не достатньо вільно володіють її змістом.

9. Схема нарахування балів

Денна та заочно (дистанційна) форми навчання

Поточний контроль та самостійна робота					Разом	Залік	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	60	40	100
12	12	12	12	12			

T1, T2 ... T5 – теми.

Структура та складові підсумкової оцінки з дисципліни

Поточний контроль – 60 балів.

З них:

– активна робота на семінарських заняттях – 30 балів (2 бали кожне семінарське);

– поточний контроль – 30 балів;

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Душевна релігія: священне писання, традиційний устрій, моральний закон і богоословська наука релігійної віри в найвищу цінність людини / Упоряд. Юрій Вадимович Шеляженко. – Київ : Видавець Ю.В.Шеляженко, 2015 . – 123 с.
2. Особливості релігійного і церковно-релігійного самовизначення громадян України: Тенденції 2000-2020 рр. : (Інформаційні матеріали.[підготовлені до чергового засідання постійно діючого Круглого столу "Релігія і влада в Україні: проблеми взаємовідносин" 25 лист. 2020 р.] . – Київ : Видання Центру Разумкова, 2020 . – 110 с.
3. Єврейська культура в Україні (друга пол. XIX -перша пол. XX ст.): музейні колекції та театральне мистецтво : Міжнародна наукова конференція (2018; Львів) : доповіді та повідомлення : пер. с нем., пол. / Львівський історичний музей, Всеукраїнський єврейський благодійний фонд "Хесед-Ар'є", Представництво австрійської служби академічних обмінів у Львові ; Ред.-упоряд. Роман Лаврентій ; Літ.ред. Ніна Леонідовна Бічуя ; Пер. Маріанна Йосифович, Уляна Рой . – Львів : Видавничий центр Львівського національного університету ім. І.Франка, 2019 . – 256 с.
4. Культурна спадщина Слобожанщини. Культура і мистецтво. Число 41 :

збірка наукових статей / Управління культури і туризму Харківської обласної державної адміністрації, Харківський художній музей, Харківський науково-методичний центр охорони культурної спадщини, Харківське дворянське зібрання ; Гол.ред. Юрій Іванович Палкін . – Харків : Курсор, 2019 . – 210 с.

5. Культурна спадщина Слобожанщини. Охорона культурної спадщини і музейна справа. Культура і мистецтво. Ювіляри.Число.46 : збірка наукових статей / Управління культури і туризму Харківської обласної державної адміністрації, Харківський художній музей, Харківський науково-методичний центр охорони культурної спадщини, Харківське дворянське зібрання ; Гол.ред. Юрій Іванович Палкін ; Бібліогр. ред. Світлана Борисівна Глибицька . – Харків : Курсор, 2020 . – 214 с.

6. Традиційна культура в умовах глобалізації: збереження автентичності та розвиток креативних індустрій : науково-практична конференція (2018; Харків) : матеріали / Обласний організаційно-методичний центр культури і мистецтва ; Редкол.: Л.Г. Омельченко, О.Г. Бугайченко, Н.М. Роман . – Харків : ТОВ "Друкарня Мадрид", 2018 . – 465 с.

7. Традиційна культура в умовах глобалізації: синергія традиції та інновації : науково-практична конференція (2019; Харків) : матеріали / Редкол.: Л.Г. Омельченко, О.Г. Бугайченко, Н.М. Роман . – Харків : ТОВ "Друкарня Мадрид", 2019 . – 397 с.

8. Anderson, B (2017) Cultural geography I: Intensities and forms of power. *Progress in Human Geography* 36: 1136–1153.

9. Anderson, B (2018) Cultural geography II: The force of representations. *Progress in Human Geography*. DOI: 1177/0309132518761431.

10. Anderson, B. (2020). Cultural geography III: The concept of ‘culture’. *Progress in Human Geography*, Vol. 44 issue: 3, 608-617 DOI <https://doi.org/10.1177/0309132519856264>

11. Bartolini, N, Raghuam, P, Revill, G (2017) Provocations for the present: What culture for what geography? *Social and Cultural Geography* 17(6): 745–752.

12. Cultural theory and popular culture : an introduction / John Storey . – 8th ed . – London; New York : Routledge, 2018 .

13. De la Cadena, M, Blaser, M (eds) (2018) *A World of Many Worlds*. Durham: Duke University Press

14. Harris, E, Nowicki, M (2018) Cultural geographies of precarity. *Cultural Geographies* 25(3): 387–391.

15. Park, C. (2004) Religion and geography. Chapter 17 in Hinnells, J. (ed) *Routledge Companion to the Study of Religion*. London: Routledge

Допоміжна література

1. Актуальні питання соціально значущої діяльності церков та релігійних організацій в Україні / за ред. А. Колодного – К.: “Благовіст”, 2007. – 547 с.

2. Борисова, О.В. (2020). Спеціалізований туризм. Київ: Видавничий дім «Кондор». 360 с.

3. Панченко, С.А. (2017). Феномен релігійного туризму і паломництва в

культурологічному вимірі. Міжнародний вісник: культурологія, філологія, музикознавство. Вип. II(9). 63–67

4. Панченко С. А. Релігійний туризм в Україні: стан, потенціал, перспективи. Монографія. Київ: Авто-граф, 2019. 163 с.
5. Патійчук В. Функціональні особливості організації релігійно-паломницьких турів / В. Патійчук // Наук. вісн. Східноєвроп. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Серія : Географічні науки. – 2015. – № 15 (316). – С. 23–31.
6. Після пандемії паломництво до Святої землі зміниться (2020). Католицький Медіа-Центр Конференції римсько-католицьких єпископів в Україні. 6.05. URL: <http://kmc.media/2020/05/06/pislya-pandemiyi-palomnytvo-dosvyatoyi-zemli-zminytsya.html>
7. Черній А. Релігієзнавство: підручник / А. Черній. — К. : Академвидав, 2008. - 400 с Чернышев, В.М. Религиоведение [Текст]: учебник / В.М.Чернышев. - Киев: Изд-во имени святителя Льва, папы Римского, 2003.
8. Akbulut, O., Ekin, Y. (2020). Precautions Taken Against the COVID-19 by Presidency of Religious Affairs in terms of Hajj and Umrah pilgrimage: The case of Turkey. *International Journal of Religious Tourism and Pilgrimage*. Vol.8. 163–169.
9. Borysova O., Huzik T., Fylypovych L. (2020). Ukraine as a religious destination. *Occasional Papers on Religion in Eastern Europe*: Vol. 40, Iss. 9. 76–97. URL: <https://digitalcommons.georgefox.edu/ree/vol40/iss9/6/>
10. Di Giovine, M. A. (2020). Padre Pio, Pandemic Saint: The Effects of the Spanish Flu and COVID-19 on Pilgrimage and Devotion to the World's Most Popular Saint. *International Journal of Religious Tourism and Pilgrimage*. Vol.8. 130–154.
11. Dowson, R. Rev. (2020). A Discussion of the Practical and Theological Impacts of COVID-19 on Religious Worship, Events and Pilgrimage, from a Christian Perspective. *International Journal of Religious Tourism and Pilgrimage*. Vol.8. 33–51.
12. Faris, H.M., Griffin, K.A. Dr. (2020). The Impact of COVID-19 on Religious Tourism and Pilgrimage to the Holy City of Karbala. *International Journal of Religious Tourism and Pilgrimage*. Vol.8. 75–84.
13. Korstanje, M.E. (2020). The Impact of Coronavirus on Religious Tourism: Is this the End of Pilgrimage? *International Journal of Religious Tourism and Pilgrimage*. Vol.8.23–32.
14. Manhas, P.S., Nair, B.B. (2020). Strategic Role of Religious Tourism in Recuperating the Indian Tourism Sector Post-COVID-19. *International Journal of Religious Tourism and Pilgrimage*. Vol.8. 52–66.
14. Yasin, R., Jauhar, J., Rahim, N.F.A., Namoco, S., Bataineh, M. S. E. (2020). COVID-19 and Religious Tourism: an overview of impacts and implications. *International Journal of Religious Tourism and Pilgrimage*. Vol.8. 155–162

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Офіційний сайт Ватикану [Електронний ресурс] – режим доступу:

<http://www.vatican.va/>

2. Офіційний сайт УПЦ-КП [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://www.kievpatr.org.ua>

3. Офіційний сайт УГКЦ [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://www.ugcc.org.ua>

4. Православна Харківщина [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://pravoslavie.kharkov.ua>

5. Релігійний туризм [Електронний ресурс] – режим доступу: http://risu.org.ua/ua/relig_tourism

6. Свято-Воскресенський Теплодарський жіночий монастир Одеської єпархії [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://blagovest.church.ua/>

7. Туроператори, турфирми, турагентства, туристическі компанії, туристическі агенти України [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://returist.com/agencies>

8. Українська православна церква Київського Патріархату Харківська Єпархія [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://cerkva.kharkov.ua>

9. Храм прп. Федора Освященного (Київський Ієрусалим) [Електронний ресурс] – режим доступу: www.feodor.kiev.ua

10. Християнські храми [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://www.truechristianity.info/churches.php>

11. World Tourism [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://www.world-tourism.org/>

12. Особливості навчання за денною формою в умовах продовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

– дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформах Zoom та Google Meet проводяться всі лекційні заняття;

– дистанційно на платформі **Classroom**, (<https://classroom.google.com/u/2/c/MzE5ODk4MzQ0MTQ1>) проводяться практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;

– аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться 30% практичних та семінарських занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборонаю відвідування ЗВО здобувачам вищої освіти денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти **залік в тестовій формі дистанційно на платформі Classroom**, в дистанційному курсі «Географія релігій і культур», режим доступу: <https://classroom.google.com/u/2/c/MzE5ODk4MzQ0MTQ1>.